

Till
Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se
Dnr U2019/00304/UH

Remissvar: En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan

1. Bakgrund

Sveriges Tandläkarförbund har fått möjlighet att lämna synpunkter på Remiss av SOU 2016:6 En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan.

2. Sveriges Tandläkarförbunds remissvar

Sveriges Tandläkarförbund ser positivt på de förslag som lyfts fram av utredningen. Förbundet ställer sig bakom utredningens direktiv och anser att det är positivt med en styrning som ska främja starka och ansvarsfulla lärosäten.

2.1. Principer för en ändamålsenlig styrning

Förbundet anser att det är positivt att utredningen bygger på en tillitsbaserad styrning där dialog ses som en viktig del i styrningen. Sveriges Tandläkarförbund ser också positivt på att utredningen betonar att den statliga styrningen ska bidra till akademisk frihet, kvalitet och ansvarstagande där högskolor med en strategisk handlingsförmåga kan ta sitt samhällsansvar.

I utredningen förslås att styrningen ska bli mer lärosätesspecifik för att bättre utnyttja bredden i högskolelandskapet. Förbundet ser positivt på förslaget men vi vill betona vikten av att en sådan styrning måste säkerställa att enskilda ämnen, specifika för vissa lärosäten exempelvis odontologi, inte nedprioriteras och att högskolornas samhällsansvar för att tillgodose samhällets samlade behov analyseras och utvärderas. Sådana analyser och utvärderingar kan med fördel genomföras av den analysfunktion som utredningen förslår. Dock vill förbundet betona att det är av avgörande betydelse att professionsorganisationens och professionens perspektiv inkluderas i övergripande analyser och utvärderingar.

2.2. En samordnad, långsiktig, kunskapsbaserad och dialogbaserad process för målformulering och styrning

Sveriges Tandläkarförbund är positivt till mer långsiktiga och övergripande nationella mål. Det är även positivt att varje regering ges möjlighet att för

Sveriges Tandläkarförbund

varje mandatperiod presentera en samlad proposition för högre utbildning och forskning. Förbundet instämmer i utredarens skrivelse att ekonomiska incitament inte initialt bör kopplas till överenskommelserna med lärosätena. Förbundet anser att den föreslagna analysfunktionen blir nödvändig för att säkerställa en oberoende analys och uppföljning. Förbundet anser även att professionsorganisationer måste beredas plats i den föreslagna expertgruppen.

2.3. Utbildningen

Sveriges Tandläkarförbund anser att lärosätena måste samverka med andra aktörer inom ramen för det livslånga lärandet i form av yrkesverksammas fortbildning och vidareutbildning. En sådan samverkan bör utgå från de yrkesverksammas behov.

Utredningens förslag att minska prestationers betydelser i resurstilldelningssystem ser förbundet positivt på och vi anser att det kan bidra till en ökad kvalitet i undervisningen. Utredningen lyfter examina för utbildningar mot legitimationsyrken inom skola och hälso- och sjukvård och att sådana utbildningar motiverar särskild styrning. Sveriges Tandläkarförbund instämmer i att legitimationsyrken med uttalad brist på utbildade kan motivera särskild styrning. Men förbundet anser att det är viktigt att säkerställa att en sådan särskild styrning inte sätter orimlig press på lärosätena. Dessutom får en sådan styrning inte medföra att utbildningskraven minskar eller att den särskilda styrningen urholkar de positiva intentionerna i utredningens förslag för dessa utbildningar. Förbundet anser även att professionsorganisationerna måste inkluderas i de nationella och regionala samverkansarenor som föreslås för vårdutbildningar.

2.4. Forskningen

Sveriges Tandläkarförbund instämmer i att en hög andel externa medel kan medföra en rad negativa konsekvenser och vi ser positivt på förslaget att andelen direkta statsanslag ska utgöra minst hälften av de totala forskningsintäkterna vid universitet och högskolor i landet inom den närmsta åttaårsperioden. Dock ser förbundet en risk att mindre ämnen, som exempelvis odontologin, prioriteras ner inom enskilda lärosäten. Därför anser förbundet att det är viktigt att säkerställa att den handlingsfrihet som utredningen föreslår för högskolorna, vilken i grunden är något positivt, inte medför att mindre ämnen ges minskade anslag vilket på sikt kan påverka Sveriges förutsättningar till att vara en nation med forskningsbredd. Att utredningen lyfter det faktum att bibliometriska indikatorer inte främjar en adekvat kvalitetskultur instämmer förbundet i och vi är i grunden positiva till förslaget att i stället flytta fokus till vissa indikatorer och överlåta kvalitetsbedömningsfrågorna till tidskrifter och bidragsgivare.

Sveriges Tandläkarförbund

2.5. Resurstilldelning

Förbundet ser positivt på att dagens modell föreslås att ersättas med en resurstilldelning i form av en fast och en årligt rörlig del som styrs av antalet helårsstudenter. Förbundet instämmer i utredningens förslag att komponenten helårsprestationer bör utgå och att det skulle främja det livslånga lärandet och även minska incitament att sänka examinationskrav. Förbundet är i grunden positivt till en modell utan ersättningsbelopp kopplade till olika utbildningar. Dock ser förbundet en risk att förhållandevis resurskrävande utbildningar, som exempelvis tandläkarutbildningen, får minskade resurser vilket på sikt riskerar att urholka utbildningskvaliteten. För att minska den risken anser Sveriges Tandläkarförbund att det är viktigt med en kontinuerlig analys och uppföljning av utbildningskvalitet för legitimationsyrken så att individer som erhåller en legitimation har tillräcklig kunskap och tillräckliga förvärvade förmågor för att kunna utföra det legitimationen föreskriver på ett för patienten säkert sätt.

2.6. Behov av uppföljning och utvärdering

Sveriges Tandläkarförbund anser att en transparent och övergripande uppföljning och utvärdering av de utredningsförslag som införs är avgörande för om utredningens intentioner ska kunna uppfyllas och vidmakthållas. En uppföljning och utvärdering bör genomföras av den myndighet som regeringen finner mest lämpad. Sveriges Tandläkarförbund anser att berörda yrkesgrupper och de organisationer som organiserar dessa yrkesgrupper måste ges möjlighet att delta i en uppföljning och utvärdering. Sveriges Tandläkarförbunds bidrar gärna i det framtida arbete som är kopplat till utredningens förslag och i en kommande uppföljning och utvärdering.

Avslutningsvis ser Sveriges Tandläkarförbund utredningens intention, att främja ett tydligt lärosättesansvar, som en bra utgångspunkt för en högskola präglad av kvalitet.

Med vänlig hälsning
Sveriges Tandläkarförbund

Chaim Zlotnik
Ordförande